

Szerkesztői Iroda:
A KIADÓHIVATALBAN,
hová
a lap szellemi részét illető közle-
mények küldendők.

Kiadó hivatal:
WOKAL JÁNOS KÖNYVKERESKEDÉSE,
hová a hirdetések s előfizetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelen minden vasár-
napon egy nagy íven.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK
Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve:
Egész évre 4 frt.
Fél „ 2 „
Negyed „ 1 „

HIRDETME NYEK DÍJA:
3 hasabos petit sorért, vagy ennek
helyéért 5 kr. Bélyegdíj külön 30 kr
Nyiltér sora 15 kr

Közutaink.

(B—n.) Ki tagadhatná, hogy most a ver-
senyész nagy korszakában, mezőgazdaságunk és
iparunk terményeit hiába halmozzuk egymásra, ha
egyszersmind olesón és gyorsan forgalomba hozni
nem bírjuk. Nemcsak a termelés tömegessége és
olesó előállítás, hanem a szállítás könnyűsége és
az arra fordítandó költségek aránya is határozólag
befoly közgazdaságunk előnyére, vagy hátrá-
nyára s ezért látjuk azt, főleg Amerikában, hogy
nemcsak a hol már berendezett farne-ok vannak,
nyulnak ki az olesó és gyorszállítást biztosító vas-
pályák, hanem megfordítva, például ahol a hi-
res „pacific“ pálya keresztül szeli a roppant pusztá-
kat, azonnal jobbról-balról telepek, s nemsokára
rá virágzó gazdaságok ke'etkeznek. Nő de e miatt
nincs miért éppen Amerikáról vennünk a példát,
melynek mezőgazdasági viszonyait Semmler Hen-
rik legujabb művében oly tanulságosan írta le.
Nézzünk szét körünkben, megyénkben — és számos
helyt látjuk bebizonyítva, hogy ahol rossz a köz-
lekedés, ott általában nagy a hátramaradás min-
den tekintetben.

Br. Kemény Gábor m. kir. közmunka és köz-
lekedésminiszter kormányfőnk legtevékenyebb
tagjainak egyike, a sajtó által osztatlan elismerés-
sel és buzditással kísérve, a vasuti közlekedés ki-
egészítése s főleg újabb összeköttetések létesítése
széljéből utazza be ősi hazáját, az erdélyi rész-
eket. Örömmel látjuk, hogy a közlekedési politika
ő Exja kezében nem szorítkozik pusztán a már
szerzett előnyök egyszerű fenntartására, sőt inkább
új előnyök szerzésében és kivívásában tünteti ki
mélto becsúgyát.

Az állam — igen helyesen — államivá teszi
a fő vasuti vonalokat, s a külfölddel igyekszik
összekötni azokat, melyek mintegy zsákutcszában
végződnek; a mellékvonalokat s a vicinális vasu-
takat pedig nagybárá magánvállalkozás kezében
hagyja, ezenkívül nagyszámu kőutat tart fenn s a

mindezekre kiadott nagy összegeket tekintve, nem
esodálkozhatunk, ha utóbbi szükséges utak legna-
gyobb részének fentartását a törvényhatóságok ter-
heül hagyja meg.

Nehéz gonddal járó feladat az, rendben tar-
tatni ezeket a vérereket, melyek arra vannak hi-
vatva, hogy a főuterekhez, a vasutakhoz vezessék
a termények tömegét s összeköttetést létesítsenek
a vidék legtávolabbi szögletével is. S ez a feladat
aligha nehezebb valahol, mint nálunk, Alsó-Fehér-
megyében, hol átlag minden 7 kilométerre egy-
kilométer ut esik, hol hegy-völgy sürűen váltako-
zik egymással s az utat árkok, patakok szelik ke-
resztül; hol a helységek csekély lakossággal bir-
nak, de sürűen lepik el az aránylag kevés lakható
területet; hol a megye terheit oly utvonatok ké-
pezik, mint a folyton omladozó, vízáraknak, hegy-
csuszamlásoknak kitétt Gyulafehérvár-abrubbányai
és Nagyenyed-torockói utvonat, vagy ahol oly vi-
déken megy keresztül a közlekedés, mint a Száz-
vami, Miháczfalva-balázsfalvi — s a székásméti
utak, hol elegendő jó minőségű fedanyagot nem
nem lehet kapni. Minden vidék követeli, hogy jó
utja legyen, de szívesen elhallgatja igásmarháinak
számát s immel-ámmal áll ki a közmunkára, melyet
lehető rosszul végez rossz eszközeivel. Egyesek ter-
hes kiséjtitásokat, sokba kerülő hidakat, töltése-
ket kívánnak, de azért az utfelügyelői tisztet né-
melyek pusztá czimfigurának tekintik és szidják a
szolgabíró, hogy miért nem látja meg azonnal a
lyukas hidat, s a megye miért nem épít ki azon-
nal minden utat. A t. ez. közönség általában pon-
tatlan a közmunkaváltás megfizetésében s ha exe-
cutio megy rájuk, az elviselhetlen terhekről és
zaklatásról panaszkodnak. A épít. hivatal közegei
törv. hatóság utasítása folytán jönnek-mennek, fel-
teleket tesznek, s midőn fáradságos munkájuk
eredményét, tervezeiteket beterveztik s a törvény-
hatóság ennek kivitele végett segélyt kér a minisz-
teriumtól, az rendszeren hivatkozik az üres kassára,
ad pár ezer frtot, de ezzel bizony kellően építeni

nem lehetséges; ha az államtól valamely igen
fontos utvonálnak állami kezelés alá vétele kére-
tik, ilyen különösen a gyalafehérvár-abrubbányai
utvonat, az újra az üres kassára mutat s egy „non
possumus“, vagy egy néhány ezer forint elég-
telen segély kilátásba helyezésével felel. Nem is
tehet most másként az állam, elismerjük. Pénz-
erőt nem forgácsolhatja szét legalább addig, amíg
az országos érdekű fővonalokat ki nem építette,
fel nem szerelte. Azonkívül még takarékoskodni is
kell, mert a deficitet — államunk hitele végett —
nevelni nem szabad. Ezt az eljárást kell követni a
törvényhatóságoknak is. Mindaddig, a míg a fő-
vonalok megfeszített erővel kiépítve, rendbe hozva
nincsenek, a mellékutak fentartására csak annyiban
lehet segélyt adni, amennyi erő a fővonalok-
tól fennmarad — Szigoruan kell vezetni a köz-
munka összeírását és büntetést szabni az elitko-
lásra. Rendes utmesterek állítandók az utvonatokra,
kik erős fegyelem alatt tartandók. S végül, ha
megvan a helyes munkabeosztás, tartsa kötelessé-
gének mindenki: szolgabíró, jegyző, előljáró, ut-
mester, de legfőbbképpen a közvetlenül érdekelt
lakosság, s ezek között a jó példát adó birtokos-
ság, hogy buzditson és ellenőrizze a munka jó,
gyors és rendszeres teljesítését

Eljön az idő, reméljük mielőbb, midőn az ál-
lam végleg megállapítva az országos érdekű vasut-
hálózat irányát és létesítve az erre vonatkozó ter-
vezeteket, nagyobb áldozatot fog hozhatni a szintén
végeleges megállapításra váró országos érdekű kő-
utak hálózatára is, melybe — erős reményünk
van — bizonyára fel fog vétetni, nemzetgazda-
szati fontosságánál fogva az oly súlyos áldozato-
kat kívánó gyulafehérvári-abrubbányai utvonat is.

Ekkor törvényhatóságunk nemesak teljesen
biztosíthatja fennmaradó főutvonalaiban a minden fenn-
akadás nélküli forgalmat; hanem eleget tehet a
kissebb helyi érdekek méltányos kiválmánának is,
s ez által hatalmasan elő fogja mozdítani közgazda-
ságunk emelkedését.

TÁRCZA.

Hogyan érkeztem meg Velenczébe.

— Napló-töredék. —

Ó Velence! te mennyi boldogság paradicsoma; te
minden boldog szerelmes vágyainak netovábbja; minden
regényiró csapongó képzelmenek legkedvesb tanyája, min-
den pofografus és pictor legdúsabb kincsébánya: én is
voltam egyszer lakosod. Reám is mosolygott a legszebb
olasz ég felhőtlen napfénye, engem is ringatott smaragd
vized ezüst fodrán a pehelyként lebegő gondola, én is
hallám az éneknek csak falaid közt igazán magasztos har-
moniját, — én is szívtam az illatától terhes levegőt,
(melynek minden kerek órai élvezete egy kerek liramba
került): — szóval én is voltam Velenczében!

„Oh boldog halandó! Oh irigyendő ember! — fog-
nak sohajtani regényesb hajlamu hölgyeink — ki szem-
mel látta, füllel hallotta, kézzel tapintotta, ajkával . . . (?)
nem . . . orrával . . . ez sem (de igen!) — szóval köz-
vetlenül élvezte minázt a titokszerű bűbájt, mindazt a
rejtelyes varázst, mindazt az elképzelhető képzelhetlen-
séget, mit csak valaha regényiró tolla napugárba mártva
leírni képes volt!“

Igenis, kedves hölgyeim, én részesültem e szeren-
csében. A sorsnak hozzám különben oly mostoha isten-
asszonya kegyes volt ez egyszer reám mosolyogni s ré-
góta táplált legforróbb vágyamat teljesíteni. Ha terhőkre
nem lennék unalmas előadással, bátorságot vennék
magamnak, hogy néhány szóban számot adjak önöknek

a benyomásról, melyet ez alkalommal nyerek s mely
örökre kitörölhetlenül vésődék emlékembe.

Kezdjük tehát előlről. Milanoból jövek, hol este
9 után szálltam coupéba. Alig hogy betettem lábaimat,
első dolgom volt, hogy szőlpárnámat fejem alá téve, az
egész napi lőtás-futásban meggémberedett lábaimat észak-
nak nyujtva, egy delejűt csináljak magamból, mely de-
lejűt netalan vállalkozó úti társaimnak mutassa az ajtót,
mely odavezet, a hol „tágasabb.“ Ugy is lön. Jöttek töb-
ben, kik abban a kiváló szerencsében akartak részesülni,
hogy velem nyugágyamat megoszthassák, de én, tudva,
hogy mily férhetetlen az olasz, „ezészerűbbnek találtam
az egyedül lét unalmát választani s nem hallgatni sem-
miféle barátságos avagy kevésbé udvarias figyelemzetésre.
Hijában szólitottak engem „Signore“-nak, „Monsieur“-nek,
„Mylord“-nak, „Mein Herr“-nek: én mindenre csak azt
mondtam, hogy „non capisco.“ Mit volt mit tenniök. Az
okosabb enged. Engedtek ök. Már a harmadik állomáson
egyedül maradtam s élvezem azt a kimondhatatlan édes
álmot, mely csupán a vasuti Morpheus karjai között
juthat részébe a föld gyarló fiának.

Mire fölédretem, már a tenger közepén találtam
magamat. A vonat örül sebességgel rohant ama pár mé-
ternyi széles töltésen, mely Velenczét a szárazzal össze-
köti. A nap ép e pillanatban bukkant fel a láthatáron a
tenger tükörsima felületére, arany sugáiraival oly bűbájos
varázstényit derítve ég és víz kékjére egyaránt, minőt csak
a tisztá szerelem első mézédés csókja fest az igaz szere-
tők arczára. Meglepetve a látvány isteni szépségétől, egy-
szerre lángra kelt beblemben minden érzelem. felgyult
képzelmem fáklója, soha nem érzett titkos érzés fogott
el s remegő vágyódással néztem a magasztos percz elő,
melyben feltáru előttem a rég ohajtott üdv bűvös kapuja !!

Fel is tárult nem sokára. Nehány percz alatt meg-
érkezénk s én . . . Velenczében, még pedig az állomás
előtt vagyok, s keresem szememmel a márvány palotákat,
a nobilik dalias alakjait, a Gonzagna Mariák szűzes szép-
ségeit, Adria arájának menyasszonyi ékét és . . . és ott
látok magam körül egy csoport szurtos gondolást, kik
pakkomat szinte letépre nyakamból, erővel be akarnak
tuszkolni valami bérkába, hogy szállítsanak tudj Isten
miféle borzalmas olomkamrákba s tegyenek el „olasz
practicával“ valami szalámi készítő raktárába. Oh bor-
zalmas gondolat!

Dejszen! rajtam ki nem fogtok! Ha még százszor
olyan hosszú macaronit eszik is, megmutatom, hogy nem
az én eszem a kurtább!

Elhatároztam, hogy gyalog sétálok be a városba.
A városba? De hol itt a város? Hisz már másfél óra,
hogy igyekszem folytonosan, s még sem haladok
teljességgel Alig megyek 20—30 lépést s egy áthidalat-
lan csatorna meredek partján állok, egy óvatlan lépés —
és fueses . . . vége lett volna drága életemnek, vagy
legalább is gondosan téglázott porcellán nadrágornak.
Visszatérek, utam más irányban, szűk sikátorokon, lopott
utakon, csatornák fölé épített házakon keresztül folytatom,
s látom mindenütt a piszkot, szemetet, a tisztaság teljes
hiányát, mosdatlan vén banyákat, korán felpálinkázott
matrozokat, sunyi tekintetű suhanczokat, kikben mind egy
bandita lelke vezekel: — szóval találok és látek mindent,
csak azt nem, a mi után vágyakoztam.

Bolyogtam legalább két órát, mikor valami nagyon
furesa látvány ragadta meg figyelmemet. Egy emeletes
hidra bukkantam. Nézem, nézem . . . Mi a fránya? gon-
dolám, hát ez a bolondos talian egymás hátára rakja a
hidat, nem elég neki abból csak simpla porció? Megtud-

A Ludovica-akadémia új növendékei.

(Vége.)

6. Az alapítványi helyek betöltése.

Az alapítványi helyek nem nyilvános pályázat útján, hanem az illető jogosult felek által bemutatott s a felvételi vizsgán képesítettnek találtatott ifjak közül fognak betöltetni.

A folyó 1883—84. évben betöltendő magánalapítványi 30 helyre nézve a bemutatási jogot a következő hatóságok s magánfelek vannak hivatva gyakorolni:

1. A gróf Buttler-féle alapítványra: Pestmegye 2 növendéket, Ungmegye 2, Hevesmegye 2, Nógrádmegye 2, Biharmegye 2, Borsodmegye 2, Szabolcsmegye 1, Gömörmegye 1, Zemplénmegye 1, Abaujmegye 1, Tornamégye 1, Beregmegye 1 és Ugoesamegye 1 növendéket.
2. Debreczen város alapítványára: Debreczen város 1 növendéket.

3. Gróf Elez-féle alapítványra: Elez gróf 1 növendéket.

4. Gróf Festetich-féle alapítványra: Gróf Festetich Tassiló 1 növendéket.

5. Báro Rudics-féle alapítványra: Báro Rudics József 1 növendéket.

6. Szabadka város alapítványára: Szabadka város 1 növendéket.

7. Gróf Zichy-féle alapítványra: Gróf Zichy Ferenc 1 növendéket.

8. Gróf Beleznay-alapítványra: Gróf Beleznay 1 növendéket.

9. Pest város alapítványára: Pest város 1 növendéket.

10. Gróf Batthyány-féle alapítványra: Gróf Zichy Károly örökösök 1 növendéket.

11. Gróf Batthyány-Jankovics-féle alapítványra: Jankovics László 1 növendéket.

12. Gróf Festetich Pál (Dégly) 1 növendékre nézve szintén gyakorolja a bemutatási jogot s az ekként betöltendő hely a bevezetésben említett 10 díjmentes hely közé tartozván, ellátási költségei a kincstárból fedeztetnek.

Ehhez képest mindazon pályázók, kik magánalapítványi helyre kívánják magukat felvétetni, szabályszerűen bélyegzett és felszerelt kérvényüket a fentebbi pontok alatt megnevezett s a bemutatási jog gyakorlására hivatott hatóságokhoz, illetőleg magánfelekhez, tartoznak benyújtani.

7. A fizetési helyek.

Egész fizetési helyért évenként 600 frt, félfizetési helyért pedig 300 forint évi ellátási átalány fizetendő.

Ezen összeg a felvett növendék szülője (gyám-gondnoka) által fél évenként előlegesen, vagyis október és márczius hó elején két egyenlő részben, a m. kir. központi állampénztárnál, vagy valamely kir. adóhivatalnál a honvédelmi miniszteri tárcza javadalmára részére fizetendő.

A fizetési helyre pályázó szülő (gyám-gondnoka) a felvételi folyamodványban nyilatkoztatni tartoznak, hogy az esedékes ellátási átalányt fél évenként melyik kir. adóhivatalnál vagy állampénztárnál kívánják lefizetni.

A mely növendék ellátásáért járandó fél évi átalány egyszeri megintás után is be nem fizetettik: az adományozott helyhez való igényét elveszti, miről szülője (gyám-gondnoka) további mihez tartás végett értesítettik.

Ha valamely növendék, szülője (gyám-gondnoka) beleegyezésével az intézetből időközben kilép, vagy bármely oknál fogva onnét a fél év eltelte előtt elbocsátatik: az annak ellátása fejében lefizetett fél évi átalánynak a kilépés ideje után a fél év végéig esedékes részét, az illetők visszakövetelhetik.

A növendékek szülőik, (gyám-gondnokai) által a kisebb szükségletek stb. beszerzése végett havonként 2—4 forint zsebpénzzel látandók el, mely összeg a fizetési növendékeknek az ellátási díjjal egyidejűleg fizetendő le.

Azon alapítványi vagy kincstári helyen levő növendékek, kik vagyontalanság folytán zsebpénzzel el nem láthatók, és annak elengedését a szülők (gyám-gondnokok) az igazgatóságnál kérelmezik: kivételesen a kincstár által fognak 3 frt havi zsebpénzben részesítettetni.

S. A növendékekkel az akadémiában való elbánás.

A felvett növendékek az akadémiára részéről átvételnek, és a számukra rendszeresített teljes ruházattal, felszereléssel, felszerelésekkel és taneszközökkel ellátatnak.

A növendékek négy évfolyama két századot képez, melyeknek parancsnoka egy-egy százados.

Általában megjegyeztetik, hogy az akadémiában előadási nyelv a „magyar”; de e mellett figyelem fordítatik arra is, hogy a növendékek a német és francia nyelvet is, a lehető legtökéletesebben elsajátíthatassák.

Az iskolai év október hó elsején kezdődik, a zárvizsgák augusztus második harmadában tartatnak és a tanév augusztus 20-án bezáródik.

Augusztus 21-től szeptember 25-éig szünidő leend, mely idő alatt az összes növendékek szabadságra bocsátatnak, ha csak a kedvezményt hiányos szorgalom vagy kifogás alá eső magaviselet folytán, el nem vesztik.

Azon növendékek, kiknek magaviselete legalább „jó” szorgalma legalább „elégleges,” a nagy szünidőn kívül még a karácsonyi, utolsóarsangi és husvétii szünetek alkalmával is szabadságidőt nyernek.

9. Az akadémiából való idő előtti kilépés.

Az akadémiából idő előtti kilépés a következő okoknál fogva következhetik be:

1. Betegség miatt.

2. A szülők (gyám-gondnok) elhalálzásából fontos okok miatt.

3. Képeztetésre való alkalmatlanság folytán, mely a) elégtelen előmenetel miatt, vagy b) öntudatból fordulhat elő.

Az utóbbi esetben akkor következhetik be idő előtti kilépés, ha a növendék valamely beestelen eselekmény folytán érdemtelenné vált arra, hogy az intézetnek tagja maradjon.

A IV-ik évfolyambeli azon növendékek, kik „elégtelen” végszótályzatot nyertek, vagy a hadapróddá való kinevezésre egyböként alkalmatlanoknak nyilatkoztatnak, ha a hadköteles kort még el nem érték, szülőikhez (gyám-gondnokaihoz) visszabocsátatnak, különben pedig törvényszerű szolgálati idejüket illetékes csapattestük legénységi állományában kötelesek eltölteni.

10. Az intézetből kilépő ifjak tényleges szolgálata.

Az akadémia négy évi tanulmányát bevégzett alapítványi vagy díjmentes növendékek felavatásuk napjától

tam, hogy ez a Rialtó-híd. A „Rialto”? Nosza hamar rohanok neki, össze-vissza kóborlom s kutatom minden zege-zugát, nem lenné-e valami maradványára a hajdanok rémregényekbe vándorolt esodahóseinek. Bizony, nem igen volt semmi. — De mégis köszönhetek valamit e jeles hid esoda hatalmának. A mint párkányának támaszkodva legeltetem szemeimet a csatorna egykor tán zöld, jelenleg mindenféle szemét-, zöldség-hulladék, szerencsétlenül járt köcsög kalap s több effélével diszített vizén: érzem, hogy gyomrom lánczos ebe hatalmasan kezd rázni szeged örvét, s fáradt lábam is pihenés után áhitoznak, jó lenne tehát valami Hotel esendes kikötőjébe evezni. Igen, de ki igazít utba, holott senki egy szót sem ért az én helyettes-anyanyelvemen, vagyis németül. Ily töprenkedések közt látom, hogy a Rialto alján egy kávéház ajtaja nyílik, rajta egy gyerhaju kopasz fő, a nap arany fényében vidáman tündöklő rezes orr, egy asztal s utána pár szék tűnnek elő. s az ajtó fölött hivatogatólag mosolyog reám egy párolgó kávé esőse. Tyjű! It kávéház van. Rögtön rohanok le. Az öreg, kit bizonyos okok folytán Sigaora Noncapiseo-nak nevezhetünk, — fogad.

— Kaffé! mondám én félig parancsoló, félig kérés hangon.

— Weiss? kérdi ő hasonló rövidséggel.

No, megörültem, hogy ez a becsületes atyámfia tud németül s engem utasítani fog valami olyan Hotelbe, hol tudnak németül is. Rögtön discursust kezdek s midőn első feltett kérdésemre feszülten várom a feleletet: a dolog oda jukad, hogy az én jámbor talián urambátyám ama fennebb idézett egyetlen szavában kiadta összes német tudományát.

Mit tehettem egyebet, minthogy én kezdtem el kedvéért olaszul beszélni, routva borzasztóan a deák szavakat s lehetőleg kicsinálva, hogy minden s.ó „o”-ban végződ-

jék, minek folytán igen érdekes társalgás fejlett ki s ilyen olasz mondatokat csináltam:

„Quanto costo il kaffio?”

„Qua via Santo-Marco?”

„Ecco Jo Hungarico, ubi Hotel germanico?”

A mi-ken az én jó emberem olyan józúeket kaczagott, hogy szinte a vízhez („föld” nem lévén) verte magát. — De végre is megértett. Megmagyarázta, hogy a Szt. Márk-tér közelében van egy német Hotel, úgy hívják, hogy „Bavar” s mint később kislult, Bauer-Hotel.

Elindultam tehát a kimutatott irányba. Utam elé ismét ugyanazok a nehézségek gördültek, szák utczák, áthidalatlan csatornák, melyhez még a suk jobbra-balra fordulás folytán a kijelölt irány eltévesztése is járult. — Alig mentem 200—300 métert, meg kellett állnom s valami arra menőt megfogva, mutatám neki az irányt, a merre haladni akarok s egyszersmind kérdőleg hozzá tevém: „Piazza San-Marco?” A kérdező aztán rendesen megfordított s utam irányát s szóval szabta meg: „rito” (egyenesen), mit én persze renga-tegűl — nem érték. Sok esetlős-botlás után végre elértem a Szent Márk terére s még végnébb a Hotel-Bauerba, hol csakugyan tudtak németül, sőt kimondhatatlan örömeimre, két pinceszőz még n.agyarul is. Rögtön jobban éreztem magamat. A honfitársak szives utbaigazítása folytán könnyű szerrel és olcsón megszereztem mindazt az élvet, mit e hajdan hatalmas — de ma már csak árnyék — város nyújt; sok szépet és érdemest is láttam, de mert kóborlásom alatt alkalmam volt bepillantani Velencze valódi képébe, idealismusom meglehetősen elpárolgott. — De azért bárkinék tiszta szíveimből ajánlom, hogy — ha pénze van — nézze meg Velenczét, s ha pedig nincs pénze: — akkor is nézze meg.

Nagy Zsigmond.

kezdve összesen 10 évi, a féldíjmentes növendékek 7 évi és a fizetési növendékek 4 évi tetteles szolgálatot, még pedig a honvédségnél, kötelesek teljesíteni.

LEVELEZÉS.

Magyar-Igen, 1883. július 22 én.

Lélekemelő ünnepélynek volt színhelye e mai napon kis városunk.

Ugyanis erdélyi római katolikus püspök Lönhart Ferenc ur ő nagyméltósága szerencsétlenül magas látogatásával kis városunkat, egyházi vizitáció és a bérmlás szentségének kiszolgáltatása végett.

Már kora reggel ünnepélyes színt öltött hitközségünk s várva-várta az Erdélyrészi római katolikus hívek főpásztorát.

Végre körülbelül fél tíz órakor taraczkok durrogása s az előre vágtató banderisták által fölvert porfelleg ő nagyméltóságának közeledtét hirdették.

A város végén emelt diszkapunál fogadta a város közönsége vallás és nemzetiségi különbség nélkül ő nagyméltóságát, hol derék segédszolgabírónk Koncz Albert egy talpraesett beszéddel üdvözölte; mire ő nagyméltósága kegyes válasza után a menet megindult a plebániái lak felé.

A bérmlás szentségének kiszolgáltatása előtt a nagyméltósága püspök ur egy oly gyönyörű s tartalomdu beszédet mondott a hívekhez, hogy sokak szemében a köny csillogását vittük észre, a meghatottság miatt.

Isteni tisztelet után a segédszolgabíró vezetése alatt a helybeli honoratorok, ugymint: papok, járási és községi tisztviselők tisztelegtek, kiket ő nagyméltósága szokott kegyességével fogadott.

Az ebéd helybeli birtokos Kis Bálint ur vendégszerető házána folyt le, hol a derék házi ur és házi asszony igazi magyaros vendégszeretettel mindent elkövettek, hogy vendégeik jól találják magukat.

Az ebéd felett lelkes pohárköszöntések fűszereztek a társalgást. Fel lettek köszöntve a nagyméltósága püspök ur, a jelenlévő két kanonok Kolozsy és Kardos ő méltóságai, a házi ur derék édes anyja, öv. Kis Sámuelné ő nagysága, a házi ur és asszony s több mások.

Ő nagyméltósága kíséretében láttuk az említett kanonok urakon kívül tiszteendő Gidófalvy és dr. Todor urakat s több másokat. Ő nmlga este távozott székelyhelyre, kedves emléket hagyván hátra lakóink szívében.

Lukácsffy Viktor.

Az ázsiai kolera.

A kolera forró égövi betegség és Indiában van igazi hazája, hol ösödök óta honos. Európában csak oly formán tenyészik mint az exotikus virágházi növények; gyökeret nem ver, huzamos időn keresztül vadon nem él meg, teleinket nehezen és ritkán állja ki, mely esetben virágházait az emberi lakosok képezhetik, mire Szent-Pétervárt is volt eset. A nyár és kora ősz virágzásának igazi szaka.

A történelmi idő folyamában 1830-ban harezoltatott be Európába Perzsia felől, de két év kellett míg az akkori közlekedés mellett Nyugat-Európát elérhette.

1866. augusztusban a Dunai Fejlelemségekből hurczoltatott be Erdélybe, és Brassó. Háromszék, Naszód, Csik és Szeben vidékein dult. Az első eset Kézdi-Vásárhelyt egy Előpatakon utazó bajornó volt. Az összes betegülés 5000-re tehető 1500 halálozással, a járvány szeptemberben volt legintensívebb, de még decemberben is fordultak elő betegülések.

Nagy-Enyeden 1831-ben 1836-ban és 1873-ban mutatkozott, nagyobb mértékben csak a két utóbbi alkalommal; 1836-ban egy hét alatt 100 nál többen haltak el, és a kolérát az akkori városi főorvos is, dr. Várad Sámuel, kinek ez adatokat köszönjük, nejjével együtt kiállotta. 1873-ban városunkban júliusban 22, augusztusban 63, összesen 85 halálozás történt kolera következtében, ugyanekkor egész Magyarországon, 200 ezerre ment a kolera halálozás. Megyénkben július 4-én volt az első és november 14-én az utolsó eset. 70 községben 2773-an betegedtek meg; meghalt 477 férfi 471 nő, 282 gyermek, összesen 1230.

Vetés és aratás Californiában.

— Semmler Henrik után. —

Az amerikai minden téren hajlandó vállalatait a monstruoitázig vinni; California különösen, melynek főterményét amugy is buza képezi, oly anyyra megszokta már figyelmét e téren csak a rendkívüli arányokra irányozni, hogy ottan 100—300 holdas buzafarm alig vétezik tekintetbe, midőn a kivitellel termelőkről van szó, és a „buzafarmer” büszke elnevezésre csak az méltatik, a ki 1000—2000 összefüggő buzatermelő területet mondhat magának. — Van azonban egy Glen nevezetű ember, ki másként California „buzakirálya”-nak is nevezetik, ez

190.000, mond 70.300 kis magy és terményét azt verpoolba, mely gadni; legnagyobb jéken fekszenek. 15—20 évvel ezen területeket össze ottani viszonyok mindenekfelett a dezere mellőzhet kott lakni, hanc közlebb eső vár tart, ki a majort majorról vagy gaz de általában véve az ily majorok C vagy deszkabodé egy ily bódénál, téve. Az ottani s kuk tühetleg m mileg kellemes mondható.

Ha a vetés novemberrel beá pedig a tulajdon munkásokat szer ezélel egy s-t általánosn elfo mint a munkás dök képezik. M várakozó csoport kás — a körül az állam nagysa szakok eltérése szeritve. Esetleg félen foglaltatn közási és szerző a fogadó. A m naponkint 8—1 totitva van, a re egybe állított es ran egyedüli tu oly hamar, min kásk számar a kotmány van fel marjában ugy, a oly humanus, h tat ki, takarója zött, magával ta legyen az bár o soha sem talál

A munka kezdetét, ezeket a hegyekbe haj nek. Ezen eljár ban vagy territ gazdátlan, azaz város terület let lönben nem esek közben korlátlan miről van szó és ma közt megv kezve felkantáro

Ezen ugy sal dolgoznak eg vető szerkezetek van, melyről a és vetvén egysz végzi. Gondolat és homokos, ne követelik, hogy vessen. Mivel p vel is dolgoztat tek láttatnak el valóban a vetés alatt be szokott kás rögtön elbo veretnek és csak token. Kietlen nandó emberre a világgal való táplálkozása e u tok, a termelés szos terményen fár minden élel kénytelen besze

— Br. K dési m. kir. m délelőtti gyorsv végett városunk

növendékek 7 évi
szolgálatot, még
eni.

3. július 22-én.
helye a mai na-

püspök Lónhart
te magas látoga-
a bérmlás szent-

ott hittközségünk
holikus hívek fő-

aczkok durrogása
vert porfelleg ő

fogadta a város
g nélkül ő nagy-

Konez Albert egy
ő nagyméltósága
dnt a plebániái

atása előtt a nagy-
s tartalomdus be-
szemében a köny
miatt.

bíró vezetése alatt
járás és községi
tósága szokott ke-

nt ur vendégsze-
r éházi asszony
elkövetek, hogy

tések fűszerezték
yméltóságu püs-
és Kardos ő mélt-
v. Kis Sámuelné
b mások.

k az említett ka-
y és dr. Todor
szott székhelyére,
szívében.

esffy Viktor.

ndiában van igazi
n csak oly formán
vények; gyökereit
nem él meg,
ly esetben virág-
re Szent-Pétervárt
ának igazi szaka.
ban huzeltottatott
mellett míg az ak-
t elérhet.

elemségekből hur-
romszék. Naszód.
eset Kézdi-Vásár-
t. Az összes bete-
a járvány szept-
decemberben is

és 1873-ban mu-
t utóbbi alkalom-
óban haltak el.
r. Váradi Sámuel,
együtt kiállotta.
angusztusban 63.
tkeztében, ugyan-
e ment a kolera
első és november
3-an betegedtek
gyermek, össze-

ában.

andó vállalatait a
sen, melynek fő-
nyira megszokta
li arányokra irá-
zafarm alig véte-
okról van szó, és
az méltatják, a ki
erületet mondhat
vezetett ember, ki
is nevezetik, ez

100.000, mond egyszáz ezer amerikai holdat, (körülbelül
70.300 kis magyar hold a 1200 □) vetetett be búzával;
és terményét aztán a maga költségén szállítja önmaga Li-
verpoolba, mely ezélebből egész kis hajónaszádott szokott fo-
gadni; legnagyobb farmjai a Sacramento és Joaquin mel-
léken fekszenek. felettebb egészségtelen völgyekben, hol
15—20 évvel ezelőtt még nevetséges áron lehetett nagy-
területeket összevásárolni. Hogy ilyes birtokokon és az
ottani viszonyok közt a buzatermesztés kifizesse magát,
mindenekfelett a kezelésnek lehető legtakarékosabb beren-
dezése mellőzhetlen. A tulajdonos farmján épen nem szo-
kott lakni, hanem rendszeren S.-Franciskóban, vagy egy
közelebb eső városban; kiinn a birtokon csak egy intézőt
tart, ki a majort aztán soha el nem hagyja; ha azonban
majorról vagy gazdasági épületről szólnak, valahogy otthoni,
de általában véve európai állapotokra ne gondoljanak, mert
az ily majorka Californiában rendszeren csak bemeszelt fa-
vagy deszkabódékból állnak, az intéző hajléka sem egyéb
egy ily bódénál, mely esetleg némileg láthatóbbá van
telve. Az ottani szelid éghajlat mellett persze ezen hajlé-
kuk túrhatólag megfelelnek, kényelmesnek vagy csak né-
myleg kellemesnek azonban a bennük való lakás épen nem
mondható.

Ha a vetés ideje beköszön, a mi Californiában a
novemberrel beálló esőzések idejére esik, az intéző, vagy
pedig a tulajdonos a legközelebbi kis városba megy, hogy
munkásokat szerződtessen, ha néha jobbnak nem látna e
ezélebből egy s.-franciskói közvetítő intézethez fordulni; az
általánosan elfogadott találkozási helyet úgy a munkát
mint a munkást keresőkre nézve az alsóbb rangú fogad-
ók képezik. Minden ilyen fogadó körül rendszeren láthatni
várakozó csoportokat, mert Californiában a mezei munk-
ás — a körülmények kényszerénél fogva — különösen
az állam nagysága által föltételezett munka és aratási idő-
szakok eltérése miatt, örökös vándorlásra vannak kény-
szerítve. Esetleg az ily munkát kereső csapatok úton út-
félen foglalatnak le a farmerek által, de az igazi talál-
kozási és szerződési hely mégis, mint mondtam, főleg
a fogadó. A munkabér — mindig élelmezés mellett —
naponként 8—10 márkát tesz, és ha a szükséges erő biz-
tosítva van, a rendszerint legkülönfélébb nemzetiségekből
egybe állított csapat, kiki a pokróczával vállán, mely gyak-
ran egyedüli tulajdona, követi a gazdaság safarját, hogy
oly hamar, mint csak lehet, munkába állhasson. A mun-
kásck számára a farmon rendszeren egy külön deszka al-
kotmány van felállítva és abban iparkodik aztán kiki ha-
marjában úgy, a mint lehet, fanyát útni. Néha a birtokos
oly humánus, hogy munkásainak szalmaszakot is szolgál-
tat ki, takaróját azonban kiki, minden körülmények kö-
zött, magával tartozik hozni, miért is farmer munkást —
legyen az bár oly szegény is — gyapju pokrócza nélkül
soha sem találunk.

A munka rendszeren az őszvérek beteretésével veszi
kezdését, ezeket ugyanis a mult aratás után egyszerűen
a hegyekbe hajtották, hogy ott magukra hagyva legelje-
nek. Ezen eljárás azonban már csakis a nyugati államok-
ban vagy territoriumokban gyakorolható, hol még sok
gazdátlan, azaz még egyselek által meg nem vásárolt nyil-
vános terület létezik. Ezen őszvérösszefogási munka kü-
lönben nem esekelség, mert ezen ravasz, makacs és idő-
közben körülán szabadsághoz szokott állat igen jól tudja
mírói van szó és így a feladat végtelen futkosás és lár-
ma közt megy végbe. Az őszvér-csapatot a farmra ér-
kezve felkantározzák és eke elé fogják.

Ezen ugynevezett járó amerikai ekék 6 vagy 8 vas-
sal dolgoznak egyszerre, hátulsó részükön rendszeren szórva
vető szerkezettel vannak ellátva. Minden ekén ülőbak is
van, melyről a kocsis 6 őszvérét kormányozza, szántván
és vetvén egyszersmind, mielőtt másik fogat a boronálást
végzi. Gondatlan termerek, különösen ha tölajuk könnyű
és homokos, nem is boronálhatnak. Egy ily ekétől meg-
követelik, hogy naponként 12 holdat szántson és be is
vessen. Mivel pedig a nagyobb birtokosok 15—20 eké-
vel is dolgoztatnak, könnyű belátni, mily tetemes terüle-
tek látatnak e ily formán aránylag rövid idő alatt; és
valóban a vetés még a legnagyobb farmokon is 4 hét
alatt be szokott fejeztetni, a midőn is valamennyi mun-
kás rögtön elbocsátatik, az őszvérek újból a hegyekbe
veretnek és csak az intéző maga marad remeteként a bir-
tokon. Kietlen és elhagyott élet pedig, a mi ezen szá-
nandó emberre vár, mert a beköszönő állandó esős időny
a világgal való érintkezést majdnem lehetetlenné teszi;
táplálkozása e mellett felettebb szegényes, miután a bir-
tok, a termelés tlnságig vitt egyoldalúsága miatt, a kalá-
szos terményen kívül semmit sem nyújthat és így a sár-
fár minden élelmi szert, még a tejet sem véve ki, pénzen
kénytelen beszerezni.

(Vége következik.)

VEGYES HIREK.

— **Br. Kemény Gábor** közmunka- és közleke-
dési m. kir. miniszter ő Nagyméltósága ma, 29-én, a
délelőtti gyorsvonattal, edes anyja s rokonai látogatása
végett városunkba érkezik.

— **A nagyenyedi ref. egyházközség** keblé taná-
csa f. hó 29-ére összehívott ülésének — a mint halljuk —
egyik legfőbb tárgyát az országos reformált egy-
házi közalapra vonatkozó zsinati törvény végrehajtási
módozatának megállapítása fogja képezni. Hogy az egy-
ház tagjai minél jobban megismerkedhessenek az ide vo-
natkozó törvényekkel és e törvények által reájok rótt kö-
telességekkel, aug. 5-én (vasárnap) képviseleti gyűlés
tartása szándékolatik, és ugyanez nap a délelőtti isten-
tisztélet alkalmával tartandó egyházi beszéd tárgyát épen
a domesticára vonatkozó felhívás és buzdítás fogja tenni.
E domesticá felállítását, az elébe szabott magas ezéleknél
fogva, mennyiben legelső helyen az idegen nemzeti-
ségek közé beékelte és saját erejükkel fenn
nem állható szegény ref. egyházközségeket van
hivatva segíyezni, nem csak a ref. anyaszentegy-
házra, hanem nemzeti életünk emelésére is megbecsülhet-
etlen nagy fontossággal bírónak kell tekintenünk. És mi
előre üdvözöljük a nagyenyedi ref. egyházközség vezető
tagjait, midőn úgy látszik, egész erővel és odaadással
kezdenek a nagy és fáradságos, de nemes és hálára kö-
telező munkához. Ismerve a nagyenyedi ref. népes egy-
ház híveinek buzgóságát, hisszük és reméljük, hogy min-
den egyes tag készséggel fogja meghozni a tőle telhető
áldozatot. Ugy legyen!

— **A megyei gazdasági egyesület** választmánya aug.
1-én délelőtti 10 órákor gyűlést tart. Tárnya: a folyó évi
szeptember 1—3-án Kolozsvárt rendezendő tenyészállat-
kiállítás bíráló bizottságába 3 szakértő tag küldése.

— **Hymen.** Ifj. Winkler János, jeles kereskedőnk,
folyó hó 28-án jegyet váltott Lázár Károly derék nagy-
enyedi polgár kedves leányával, Ceciliával. — Áldás a
szép frigyre!

— **Értesítés.** Hogy a t. érdeklődő közönség a vin-
czellér-képezde működéséről, irányáról, illetve a növen-
dékek képzettségéről némileg meggyőződést szerezhesen,
valamint eddigelő minden évben, úgy ez idén is folyó
hó 30-án délelőtti 7—11 óráig, délután pedig 3—7-ig
szakba vágó elméleti és gyakorlati vizsgák tartatnak, a
melyre a t. érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja a
vinezellér-képezde igazgatótsága.

— **Megrendítő gyászest.** Mint a felhőtlen égről
váratlanul alsújlo villámcsapás, oly megrendítőleg hatott
városunk minden rendű és rangú lakossára a megrendítő
gyászhr, mely Pénteken délután szelvésgyorsaságával rep-
pülte be az egész várost, hogy Radó János m. kir. adó-
felügyelő-helyettes és neje Osizsér Anna urasszony ifjabb
leányukat Radó Szász Ilonát örökre elveszték. A kor-
rán szomorú véget ért kedves leányka, ki városunk tár-
sas összejöveteleinek mindig egyike legszebb virágszála
volt, ki az égtől a szellem és kellem legszebb adományai-
val dusan volt megajándékozva, ki az életnek még tava-
szát sem érte meg (csak 15 évet élt) s csakis aligha él-
vezte a kikelet első verőfényét, egy óvatlan pillanatban ön-
kényt veté el magától az életet. — A mélyen levert esa-
lád keserve megmérhetetlen. A vigasztalás enyhítő bal-
zamat esepegettnök tépett kebleikre, de a szó elhal ajkun-
kon, s csak töredezett szavak tolmácsolják teljes és mély
résztvétünket. Szolgáljon enyhítőül végtelen fájdalomkban
a körzészvét, melyet elhunyt kedves gyermekük gyászos
kimulta nginden érző kebelben keltett. Az elhunyt kedves
leányka temetése ma, vasárnap d. u. négy órákor lesz.
Legyen emléke áldott, s nyugalma zavartala-
lan! — A gyászestéről következőket közlik. F. hó 27-én
délután 3 óra után t. Radó ur lakása előtt elmenőket
egy tompa lövés zaja riasztá fel; erre a kisiető eselőd
kétségbeesett kiáltására többen azonnal berohantak s fel-
haladván a padlás lépcsőjén, megható látvány tárult a
megdöbbentek szemé elő: ott feküdt a kedves ifjú leány
már meghalva a padlaton. Egy ruhát terített a padlóra,
köntösét feje alá helyezte, állát felkötötte, s fekvő hely-
zetben egyetlen szívének irányzott revolver lövéssel vetett
véget fiatal életének. Egy kis levélke feküdt mellette,
melyben szüleitől és testvérétől elbucuszva, kéri, hogy
szíve választottjának arczképét és levelét is helyezzék
koporsójába.

— **Halálozás.** Vég Gyula nagyenyedi állomásí fő-
nök neje, szül. Pfitzner Luiza folyó hó 23-án elhalt.
Nyolcz kiskoru gyermek gyászolja az elhunytat. Tetemeit
f. hó 24-én Kolozsvárra szállították. Nyugodjék esedesen!

— **A nagyenyedi egyházmegyéből.** M.-bükkösi
egyházközségünk ósregi temploma részint az idő viszón-
tagsága, de különösen a földrengés következtében nagy
romlást szenvedvén, midőn az a napokban az ottani elöl-
járóság fáradhatatlan buzgalma, s az áldozattól is vissza
nem rettenő tevékenysége következtében igen ezélszerűen
s diszesen helyre állítottat: kedves kötelességet vélek
teljesíteni, midőn az egygyes egyházi tagok áldozatkész-
sége mellett, — mely az építkezés körül kifejtett gyalog és
szekeres napszámok mellett 167 frt önkéntes adakozásban
mutakozott, — nyilvánosságra hozom br. Kemény Simon
urnak 50 frt, Lándori ifj. br. Kemény György urnak 25
frt és br. Kemény Endre urnak 20 frt — e ezéltra tett
kegyes adakozásukat. Fogadják az illetők egygyen-egygyen
a vallás és egyház oltárára tett kegyes adományukért az
elismerés és hálás köszönet kifejezését. Gerenden, 1883.
július 21-én. Hegedűs Lajos, esperes.

— **A sárdi ev. ref. egyházközség** egy harang
kötségeinek fedezése végett angusztus hó 4-én tarisznyás
mulatságot rendez.

— **Gyula-Fehérvár város képviselő testülete**
folyó év július 30-án d. u. 3 órákor rendes közgyűlést
tart. Tárnyora: 1. Az 1882. évi árverpénztári mérleg. 2.
Egészségügyi bizottság előterjesztése a husárudák és a
piaczi bódék tárgyában. 3. A czukor-, kávé- és söradó
tárgyalásának eredménye. 4. A folytatolagos mérték hite-
lesítői számadások. 5. Szöke József mértékhitelcsitőre al-
kalmaztatása. — 6. A mértékhitelcsitési szerelvények ki-
egészítése. 6. Árverési jegyzőkönyv a leánypataki legelő
bérbeadásáról. 8. Mikkel Józsefnek a városi közönséggel
szembeni ügye. 9. A városi közönségnek Erdélyi Józsefné
elleni ügye. 10. A városi közönséggel Klein Jakabné el-
leni ügye. 11. Publig Nándor örökösének ügye. 12. Metz
Amália hagyatéki ügye. 13. Az egészségügyi csatorna sza-
bályozása. 14. Dr. Reiner Zsigmond hórházi számadása.
15. Előterjesztés Gyulai Gergely elmebeteg és négy helyi
illetőségű bécsi lelenc hazaszállításá iránt. 16. A házalás
beszüntetése iránti szabályrendelet. 17. Jandel János es.
kir. szádos honosítási kérvénye. 12. Gakovits Jakab
honosítási kérvénye. 19. Ellenőr Dergán József szabad-
ságotlaltási kérvénye. 20. Kocsis Miklós kérvénye Kocsis
Mihály femetési költségeinek megtérítése iránt. 21. Weisz
Ede kioszkberlő kártérítési kérvénye az 1882-ik évre.
22. Bimbea Juon határpásztor kérése gyógyköltségei ki-
fizetése iránt. 23. Özv. Mikula Ferenczné segély iránti
kérese. 24. Kerekszegi Zsuzsanna hasonló kérése.

— **Az aratás** nagyobb részben bevégeződött. Az
eredmény gyengébb a tavalyinál. A piacon a tiszta buza
litervékája 1 frt 20 kr, a kukorica 82—84 kr volt.

— **Halálos villámcsapás** érte Sükösd Ferencz
székely-kocsárdi ev. ref. lelkész fiát, Ernőt, a helybeli fő-
iskola 14. gymn. osztálybeli tanulóját a mezőn.

— **A tiszta-eszlári ügyben** véget érték a tanuki-
hallgatások. Legfontosabb volt az a kérdés: vajlon meg-
eskettessék Mórucz, vagy nem. A kir. ügyész s a védők
ellenzettek s a törvényszék, kiskorúságára való tekintettel
és főleg vallomásaiban kitűnt ellentétet indokolásával nem
rendelte el a megeskétést. Mig e felett a tanácskozás folyt,
az alatt atyja Scharf József nagy felindulás között kial-
totta: hogy meg fogják mérgezni fiát, ne hogy kivallja,
kik tanították be, — s miután nem akart elhallgatni, ki-
vezették a tereméből. Seiffert főügyési helyettes pénteken
mondotta el beszédét, a gyilkossággal vádoltak felmen-
tését ajánlv; utánna a védők egy része mondta el véd-
beszédeit. — Az ítélet jövő héten fog meghozatni.

KÖZGAZDASÁG.

Ujjmutatás gazdáinknak.

Az idej aratás sok fejtörést okozott s okoz még ta-
lán jelenleg is hívesebb vidéken lakó s így későbbben arat-
tató gazdáinknak; nem a termény minősége vagy meny-
nyisége miatt, mely általánosan jó közepes, vagy talán
valamivel a felett álló, hanem azon oknál fogva, hogy ele-
gendő munkaerőt kellő időben kapni nem lehetett még
szokatlanul magas munkabér mellett sem. Kis- és nagy-
birtokosra egyenlő súlylyal nehezedik e visszás állapot s
az eredmény is mindkettőnél ugyanaz, t. i. elkéséből
származó kár, mely az egész országban összegezve nagyon
is számba vehető összegre rughat. A kis birtokos elké-
sik, mert nem győzi a magas munkabért fizetni s halo-
gatja a munkát a mig csak lehet azon reményben, hogy
olcsóbb lesz a napszám; a nagy birtokos mert nagy ál-
dozattal s messze földről sem tud annyi munkást össze-
torozani, mennyire szüksége volna. Hogy ily körülmények
közt fel kell hagyni az erdélyi gazdának a szaporítlan s
költséges sarlóval való aratással s a helyett meg kell hon-
osítani a kalászos gabonának kaszával való letakarítását,
alig szenved kétséget, sőt alig érthető, hogy már eddig
is miért nem követte az alföldi gazda példáját. Részem-
ről alig tudnék egyebet felhozni okul, mint a megszo-
kothoz való merev ragaszkodást, mert azon érv, melyet
még gyermekkoromban hallottam, hogy „könnyű a ma-
gyarországnak kaszálni a gabnáját, mert annak a sokból
akkor is elég marad, ha egy részt elpacsékol belőle, de
az erdélyinek felkopik az álla, ha így tesz” — mai nap-
ság már meg nem állja a sarat. Most már oly jó szerke-
zetű gereblyés kaszákban válogathat a gazda, melyek a
fennálló gabonát szépen összegyűjtik s a kalászatokat min-
den kuszálás nélkül fektetik sorba, annyira, hogy kissé
figyelmes kötöző után mag annyi kalász sem marad kö-
tözetlen, mint az eddigi eljárás mellett szokott. Erről igen
könnyen meggyőződhetik bárki, kit a dolog érdekel, ha
kisétál Vint Lajos nagyenyedi gazdátársunk tagjára, ki
a körülmények sulya alatt bátran szakított az eddigi költ-
ségesebb s lassabb aratási móddal, s egyik helybeli ke-
reskedésben megszemlélt minta után ezélszerűen mód-
osított gereblyés kaszát szerkesztett s azt mindjárt alkál-
mazásba is vette. Az elért eredmény örvendetes, a meny-
nyiben egyenlő munkaerővel megközelítőleg háromszorta

nagyobb kalongya mennyiséget lehet letakarítani kaszával, mint sarlóval. — A kasza kezelése egyszerű, bárki is könnyen megtanulhatja. munkája tiszta és szapora s ára is mérsékelt (Vint ur 1 frt 50 krért készíti darabját) mind oly előnyök, melyek alkalmasak arra, hogy a gerelyes kaszának gyors elterjedést biztosítsanak. — Mily hasznos lenne csak az is, ha az aratásnál jövőre megtekinthető munkaelet és időt szőlőink idejében való megmivélésére fordítanók s nem lennének kénytelenek munkás hiány miatt aratás után végezteni a gyomlálást, mikor aztán ezen egyszerű mivelt az indák összekuszálódása s az ölnyi magasságra felnevekedett gyom miatt valóságos felfedezés fontosságára emelkedik.

Agricola.

A nagy-enyedi gyümölcsészeti egyesület izlelései.

1. Tavasz kerti szamóca. Termelő Winkler János Nagy-Enyeden. Ezen egyszerű, közel gömbölkö, piros színű faj városunkban igen elterjedt, az erdei és mezői szamóca előtt érik. Zamatos nedvdús bő savtartalmu. Leszedve egy nap alatt megszojtosodik, miért csak házi fogyasztásra czukorral édesítve használható csemegegyümölcsül. Jeles. Izletetett 1883. jun. 17-én.

2. Juniusi körte, mult évi termelés. Török Dániel. Nagy-Enyed. 100 gr. súlyu, husa recsegő, édesség, nedv és zamat nélkül. Izlelés jun. 28.

3. Disznódi piros cseresznye, a nagyszabeni piacról. Nagyszemű, ropogós, édes, nedvdús, zamatos kitünő csemegegyümölcs. Napokig eltartható üde állapotban. Julius 1-én.

3. Disznódi fekete cseresznye, a nagyszabeni piacról. Nagy szemű, puha husu, édesség nélkül, csak előbbivel vegyesen volna élvezhető, magára csak gyönyörű színe kecsesítő. Jul. 1.

5. Üveg cseresznye. Dr. Magyar Károly, N.-Enyed. Nagyszemű, piros, puha husu, közép czukortartalmu. Julius 10.

6. Antillai renett alma. Miksa Elek. Hadrév. 80 gr. porhanyó, közép nedvtartalmu, zamatos. Jul. 10.

7. Arany pepin alma. Puha husu, közép nedvtartalmu, zamat nélkül. Jul. 10.

8. Montmorency meggy. Török Bertalan, N.-Enyed. Közép nagy, egyik oldalán bevájt barázda, piros, puha-husu, bő savval, zamatos. Jul. 20.

9. Rubi Castle veresszőllő. Zeyk Dániel Tompaháza. Nagyszemű, élénkpiros, zamatos, bő savval, jeles. Jul. 20.

Termelésre az 1. 3. 8. és 9-dik számúak volna ajánlhatók, a 3-dik számú kereskedésre is. — Kérjük a t. termelőket csütörtökön és vasárnaponként minél tömegesebben részt venni a kiállításokban, málna, mandolabarack és hónapos szamóca még nem izletettek, pedig tudomásunk szerint városunkban is jeles ily nemű fajok teremnek.

Értesítés a kolozsvári második tenyészállatkiállítás ügyében.

A kolozsvári második tenyészállatkiállítás 1883. szeptember hó 1., 2. és 3. napján fog megtartatni.

Beosztás. Ezen kiállítás a következő osztályokat foglalja magában: I. Ló (Luxus ló és gazdasági ló.) II. Erdélyi magyar szarvasmarha. III. Idegen fajta szarvasmarha. IV. Bival. V. Juh. (Hazai és idegen fajták.) VI. Sertés. (Hazai és idegen fajták.) VII. Ba. omfi. (Tyuk, gyöngytyuk, lud, réce, pulyka és galamb.)

Díjazás. A díjak összege a 3000 forintot meghaladja, azonkívül minden osztályban kellő számú dieserő oklevelek állanak rendelkezésre.

A bírálat az értékszámrendszer szerint történik, a bíráló bizottság részben a gazd. egyleteknek e czélból felkért t. kiküldötteiből, részben a rendező bizottság által közvetlenül meghívott szakemberekből áll.

Bejelentési határidő augusztus hó 1-től augusztus hó 14-ig tart, — bejelentési ivekkel, melyek a részletes programot is tartalmazzák, az erdélyi gazdasági egyesület titkári hivatala Kolozsvárt készséggel szolgál.

Kiállítási napirend. Első nap. Szombat szeptember 1-én délelőtt 9 órakor az állatkiállítás megnyitása a bíráló bizottságok működése, délután 4-7 óráig zene; belépti díj e napon 1 forint.

Második nap. Vasárnap szeptember 2-án délelőtt 11-1 óráig és délután 4-7 óráig zene; belépti díj e napon 30 kr.

Harmadik nap. Hétfő szeptember 3-án délelőtt 10 órakor lóvásár és loárverés, délután 2 órakor a díjak kiosztása, 4-7 óráig zene, este 7 órakor a kiállítás bezárása; belépti díj e napon 50 krajczár.

Katonák (az örmesterig bezárólag) és gyermekek ezen díjnak felét fizetik.

Állandó jegyek és utazási kedvezmények. Névre szóló állandó belépti jegynek birtokosa (mely jegynek ára 2 frt és mind a három kiállítási napon bárhányszori belépésre használható) a rendező bizottságtól vasúti „Igazolási jegy”-et nyer, mellyel a m. kir. államvasutak

összes vonalain (gyorsvonatok kizárásával) és a szamosvölgyi vasuton 33 1/2% menet díjkezdményt élvez, mi a Kolozsvárra utazásnál augusztus 29-étől szeptember 3-ig, a visszaindulásnál szeptember 1-től szeptember 12-ig marad érvényben.

A lóvásár és loárverés, valamint egyáltalában a kiváló tenyészállatoknak ezen kiállítás által létesített adás-vevési forrására különösen felhívjuk a érdeklődő gazdaközönség szíves figyelmét.

Szállást igénylők szíveskedjenek e tekintetben idejekorán Bartha Lajos urhoz Kolozsvárra fordulni.

Az érkező állatok átvételére és visszaszállítására méltányos díjak mellett Klein József szállító ur (Kolozsvár, nagy-hiduteza 1. sz.) vállalkozik.

Az állatok gondoztatására és takarmányozására (szabott árak mellett) kívánatra a rendező bizottság intézkedik.

További részleteket az 1883. május hó 15-én kiadott program tartalmaz.

A kiállítással egyidejűleg fognak megtartatni: a kolozsvári lóversenyek (augusztus 31-én és szeptember 2-án.) az állatkiállítási szakosztály közgyűlése (szeptember 1-én.) az erdélyi részű szövő tan-műhelyek, valamint a kolozsvári iparos tanonczok munkakiállítása.

Kolozsvárt, 1883. július hó 20-án.

Az erdélyi gazdasági egyesület állatkiállítási szakosztályának rendező bizottsága:

Báró Bánffy Ádám,
elnök.

Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

Dr. MAGYARI KÁROLY.

TÖRÖK BERTALAN.

SZILÁGYI FARKAS.

KIADO-TULAJDONOS: WOKAL JÁNOS.

Egy két soros vetőgép

valamint

két vastengelyű szekér

mind három tárgy jókarban, jutányos áron eladók
1-3. Közlebbi tudósítás a kiadóhivatalban.

Egy gőzcséplőgép

legjobb állapotban jutányos áron eladó.

Értekezhetni Gyula-Fehérvárt MATHERNY EMIL kereskedésében és Nagy-Enyeden UNGERPEK MIKLÓS úrnál.

Két gőzcséplőgép

legjobb minőségű, vállal szeptember havától kezdődőleg csépleni valót nagyon mérsékelt árban.

Értekezhetni UNGERPEK MIKLÓS úrnál Nagy-Enyeden és MATHERNY E. kereskedésében
2-3 Gyula-Fehérvárt.

931. számhoz
1883.

Árlejtési hirdetmény.

Ns. Alsó-Fehérmegye folyó évi ápril 25-én tartott törvényhatósági közgyűlésében 55. jkvi szám alatt hozott határozata nyomán a folyó év és hó 25-én 7022-883. alisp. szám alatt kelt intézkedéssel a Nagy-Enyed-thoroczkői postaút Nyirmező községen átvonuló szakaszain a megyei közmunka alap terhére a következő — egy vállalat tárgyát képező — építkezések engedélyeztettek:

a) Úttöltés és szárazon rakott termés kőfal készítés	4188 frt 28 kr.
b) 1 köellenfalak- és 1 közép pillérrel bíró fahíd	3611 frt 50 kr.
c) 1 boltozott kőáteresz	690 frt 08 kr.

Összesen 8489 frt 86 kr.

A felsorolt munkálatok fogantatásának biztosítása czéljából f. évi augusztus hó 9-én délelőtt 11 órakor kezdődőleg az alsó-fehérmegyei kir. építészeti hivatal irodájában, a megye alispánjának vezetése alatt, szó- és írásbeli ajánlati versenytárgyalás tartatik.

A tervek, költségvetés és építési feltételek alóli hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők és ugyanott átvehetők a zárt ajánlati minták is

Felhívtnak a vállalkozni szándékozók, miszerint a fenn kitett napon és órában a kiállítási ár 5%-át tevő készpénz vagy ennek megfelelő óvadékképes értékpapirból álló bánatpénzzel előtér a kir. építészeti hivatal irodájában személyesen jelenjenek meg; vagy pedig jogérvényes zárt ajánlataikat az 5%-tőli bánatpénzzel melléklésével nevezett hivatalhoz az árlejtés megkezdésére kitűzött ideig annyival inkább adják be, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Nagy-Enyed, 1883. július hó 25-én.

Alsó-fehérmegyei m. kir. építészeti hivatal.

1-2

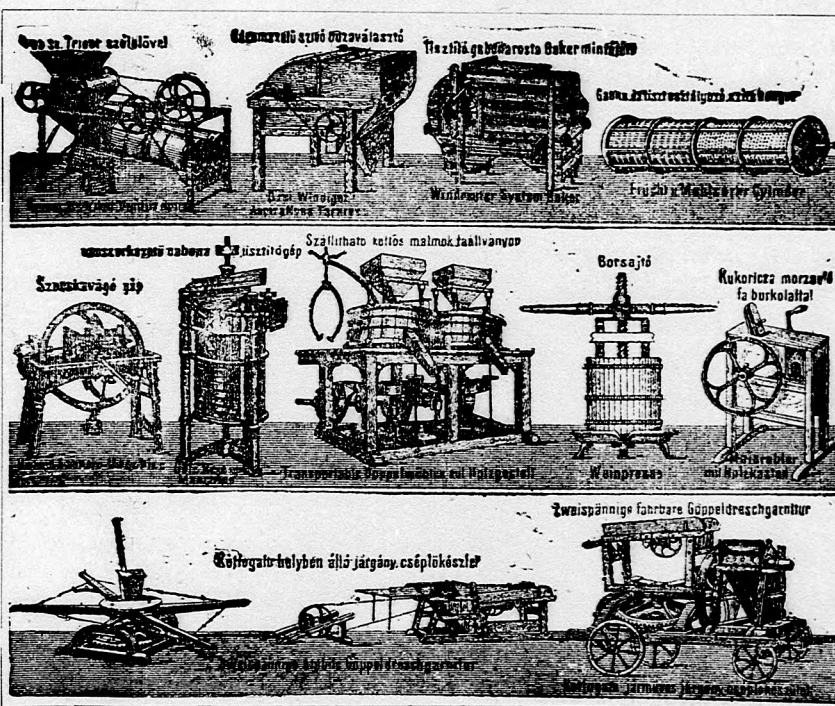
GUTJAHR és MÜLLER

BUDAPESTEN.

Első budapesti Trieur, rostalemez és gazdasági gépgyár

a Margit-híd közelében

ajánlják szolid szerkezetű s javított gyártmányukat, mint:

Trieurök gazdasági számára:

Járgány-cséplőgépek. Szelelő rostak. Kukorica morzsolók. Szecskavagók.

Különlegességek malmok számára:

Duplamalmok. Malom trieurhengel. Gabona osztályozó-hengerek. Koptató gépek. Dara választó gépek. Tararók. Detacherok.

Malom alkatrészek

Transmissiók. Szíjkerekek.

Rostalemezek: Cséplőgéprosták. Lisztenger-sziták. Koptató lemezek. Ráspoly-lemezek stb.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Raktár és eladási hely Nagy-Enyeden: BISZTRICSÁNY LAJOS úr vaskereskedésében.

Nyomatott Wokal János gyorssajtóján Nagy-Enyeden.